

Oude Kerk, 8 september 2024

ds. Johan Meijer

---

gelezen: Deuteronomium 4: 1-2, 9-20 en Marcus 8:27-9:1

titel: Messias

overdenking

Een interessante radioreportage over en met een onderzoeker die de geschiedenis van alle Amerikaanse presidenten heeft onderzocht, sinds de eerste, George Washington, vertelt over hun nogal verschillende karakters en politieke vaardigheden. Hij vertelt dat de één een briljant politicus was, terwijl de ander het geheel op de kracht van zijn image deed, dat sommigen het combineerden en dat zelfs een schurk een begenadigd politicus kon zijn en een ander echt niks weet van politiek. Maar een overeenkomst is: allen wilden en willen ze de geschiedenis ingaan als de beste. Sommigen hebben zelfs aantoonbaar de geschiedenis naar hun hand gezet door geschriften te vervalsen die hen een verkeerd aanzien zouden kunnen geven. En als dan de vraag komt: erger dan Trump kan het toch niet, zegt de onderzoeker: ooh, het is in de geschiedenis zelfs nog wel bonter gemaakt. En dan de vraag: heeft niet iedere politiek leider iets narcistisch over zich en moet je niet ook een wat narcistische aard hebben om politiek leider te kunnen zijn, klinkt als antwoord: ja, dat is wel een patroon, dat je overal ziet. Je hoeft de documentaires en reportages maar een beetje kritisch te volgen en je moet haast wel beamen dat dit waar is.

En wie zeggen de mensen dat ik ben, vraagt Jezus aan de leerlingen. Wie zeggen de mensen uit het eigen volk dat ik ben, wat ik ben, wie ik ben? Welk image heb ik? Wonderdoener? Politicus? Charlatan? Hij stelt deze vraag in de buurt van Caesarea Filippi, een dorpencomplex dat eerst anders heette, Paneas, maar dat in de tweede eeuw voor Christus door de viervorst Filippus genoemd werd naar de keizer: Caesarea en naar zichzelf: Fillipi.

Jezus stelt zijn vraag over wie hij is in een plaats die een typisch voorbeeld is van de Ijdelheid van een heerser, die zichzelf een blijvende naam toebedeeld heeft. Wie ben ik? Ook zo'n ijdeltuit? Ook zo'n opgeblazene? Ook zo'n vriendelijke vriend die alles weglacht en overal mee weg komt? Wat zeggen ze over mij? Wat schrijft de pers over mij? Wat maken de tabloids, de roddelpraatprogramma's en influencers van mij?

Nou: wat we tot nu toe opgevangen hebben is: Johannes de Doper. Elia wordt ook wel genoemd. Of één van de profeten. Die top drie gaat rond. Je image onder de mensen is vooral profetisch, tot nu toe. Nou, dat is niet zo verkeerd, als je met hen vergeleken wordt, want dan sta je wel aan de kant van de rechtvaardigen en aan de kant van de moedigen, want Johannes de Doper en Elia durfden wel wat en die andere profeten ook wel. Die staken hun nek wel uit zou je kunnen zeggen. Je behoort wel tot een rijtje van wie je ook heilig zou kunnen noemen, heilig als in: uitzonderlijke volgers van Gods Thora, die het aandurfd hun leven op te offeren voor de Weg van God, zijn Koninkrijk, zijn Gerechtigheid.

En jullie dan? Wie zeggen jullie dat ik ben? Daar heeft haantje de voorste Petrus meteen wel een antwoord op. Die heeft zijn antwoord altijd meteen wel klaar, ook als hem gevraagd wordt of hij Jezus wel kent, want dan zegt hij keihard nee, en dat dan wel drie keer, dat hij geen actieve omgang met Jezus heeft en er ook geen actieve herinneringen aan heeft. Petrus zegt: de Messias bent je! En dan meteen het scherpe verbod van Jezus om er met niemand over te praten. Beetje wonderlijk wel, waar mogen ze het niet over hebben dan? Mogen ze niks over Jezus zeggen? Of mogen ze niet zeggen dat Jezus de Messias is? Ze mogen dit woord niet in de mond nemen, omdat ze niet weten wat ze daarmee zeggen? Hun beeld van wat Messias is, is een andere betekenis van die term dan hoe Jezus die vormgeeft.

Petrus is dan wel haantje de voorste, maar hij spreekt wel namens het hele team van leerlingen. En hebben ze het dan zo bij het verkeerde eind? Zouden wij het ook niet gezegd hebben: U bent de Messias, U bent de Christus, U bent de Gezalfde? Maar wat zeg je daarmee en wat zegt Petrus ermee? De Gezalfde... Een Gezalfde in de joodse traditie waarin Jezus en zijn leerlingen stonden was een koning, geen profeet. Koningen werden gezalfd, profeten doorgaans niet. Ziet Petrus het al voor zich? Dat hij op een van de stoelen rond de troon van Koning Jezus zit? Kan het zijn dat hij heeft bedacht dat hij en zijn medeleerlingen samen met hun Messias Jezus wel aan de veilige kant zitten? De veilige kant van de macht, de status, het ontzag?

Als Messias betekent dat je een redder bent, zoals sommige politici wel eens als Messias worden aangeduid, of voetballers, dan is Messias iets hoogs, iets mythisch, iemand die boven jou staat. Die de Redding vóór jou brengt, zodat je er zelf niets aan hoeft te doen.

Maar zo'n Messias is Jezus niet, dat gaat Hijzelf nu stapje voor stapje duidelijk maken. Het moet nog blijken wat dat woord Messias inhoudt. Een woord dat Jezus zelf ook niet gebruikt, maar hij zegt: ik ben een zoon van mensen, een Ben Adaam, een mensenkind.

Gekomen om niet boven de mensen te staan, maar er één van te zijn in die zin dat Hij heel het mensenleven ondergáát. Dat Hij zich onderdompelt in het mens-zijn. Dat Hij er één mee wil zijn in die zin dat hij naast de mensen wil zijn, dat Hij op de hoogte wil zijn van hun levens en het mee wil leven, tot in de diepste vezels van hun bestaan. Dat Hij huisgenoot wil zijn van

iemand die compleet berooid is geraakt door dat toeslagenschandaal, dat tot in het heden zijn doorwerking heeft. Dat Hij het hart kent van iemand die zich met hart en ziel beijvert voor dit onrecht. Dat Hij één is van hen is voorwie zelfs bed, bad en brood niet meer beschikbaar is. Dat Hij temidden van de vluchtelingen óók buiten moet slapen. Dat Hij meemaakt hoe het is om schulden te hebben en daar niet uit te komen en daar belachelijk om te worden gemaakt. Dat Hij zich vereenzelvigd met tot slaaf gemaakten in verleden én in het heden. Dat Hij meelijdt wat steeds meer zogeheten andersgeaarden of andersgegenderden overkomt, overal op aarde, ook steeds dichterbij. Dat Hij ondergaat wat een Palestijns kind ondergaat, of een Israëliische moeder, of een Russische echtgenote van een soldaat of een Chinese moeder die tot broedstoof is gedegradeerd.

Oei, dat Messiaschap is zo leuk niet, als je zou denken als je die term uitspreekt en die verheft tot een soortnaam. Het Messiaschap krijgt kleur wanneer die een gezicht krijgt, een naam, een betekenis in de lijn van God die geboden heeft om recht te doen en trouw te zijn en te wandelen op zijn weg, om de aarde te dienen en te hoeden, als mensen naar Zijn beeld. Om te breken en te delen, zoals het ons is voorgedaan door Hem die gebroken werd en zichzelf deelde met ons, om om te zien naar alles wat er leeft. En net als Jezus worden, die t ons heeft voorgedaan, zingen we dan.

Oei, dat komt ons aan de huid. Oei, dat vraagt wat van onszelf. Oei, dat vraagt actieve deelname aan een beweging die nogal indruist tegen de grote bewegingen die de mensheid laat zien. Vrede strooien waar haat gezaaid wordt, liefde in de praktijk brengen waar harteloosheid heerst, menselijkheid handen en voeten geven, waar de menselijkheid met voeten getreden wordt.

Ik denk dat de leerlingen even naar adem hebben moeten happen, Petrus voorop. Even een toontje lager zingen en op je in laten werken wat het betekent als je misschien net iets te snel roept dat je Jezus wilt volgen. Want dat vraagt nogal wat. Dat vraagt betrokkenheid met hart en ziel.

Amen